Några punkter ur förslaget till ny barnavårdslag

Barnavårdskommittén, som tillsattes 1950, har framlagt sitt betänkande — det är nu ute på remiss till berörda myndigheter. Mycket arbete ligger bakom denna volym på c:a 800 sidor — materialinsamlingen har varit grundlig, de i de olika kapitlen berörda frågorna har blivit belysta även genom historiska återblickar och med exemplifiering från grannländernas lagstiftning.

Beträffande organisationen av den på samhället kommande barnavården, utformningen av de lokala organen och kostnadernas fördelning har förslaget i princip anslutit sig till vad gällande barnavårdslagstiftning bestämmer. Men man har sökt att vidga området och effektivisera åtgärderna — samtidigt som man sökt eftersträva ett säkrare rättsskydd för de personer, som berörs av lagen.

Men detta har kommittén inte ansett vara möjligt att åstadkomma enbart med hjälp av justeringar och översyn av gällande barnavårdslag. Man har kommit med förslag till en helt ny lag, den innehåller över 200 paragrafer mot tidigare 90 och lagsystematiken har alltså blivit en annan.

Försöket att vidga och effektivisera har tagit sig uttryck bl. a. i de höjda åldersgränserna och de föreslagna möjligheterna för preventivt ingripande.

En underårig kan omhändertagas under förutsättning att i fråga om barnets vård, fostran eller levnadsomständigheter i övrigt sådana förhållanden föreligger att hans hälsa, utveckling eller anpassning i samhället äventyras. Om sådana otillfredsställande förhållanden *hotar* att inträda är barnavårdsnämnden skyldig att söka undanröja resp. förebygga missförhållandena. Barnavårdsnämnd föreslås även få rätt att ingripa för att åvägabringa eller bevara tillfredsställande levnadsförhållanden för underårig, som fyllt 16 men ej 18 år i fall, där den unge visat brist på anpassning till samhällslivet.

Betydligt strängare föreskrifter har föresla-

---

sig ofta hans eget audiogram förträffligt som demonstrationsmaterial. Den individuella propagandan blir ofrånkomligt tidsödande, men i gengäld leder den oftast till målet. Den får icke anses avslutad med en enda kontakt. Den bör på ett naturligt sätt anknytas till den kontinuerliga hörselkontrollen.

En på detta sätt organiserad förebyggande hörselvård, baserad på kontinuerliga audiometerundersökningar och individuell propaganda, kan väntas ge oss mycket goda resultat i kampen mot bullerskadorna. Den förutsätter en välorganiserad hälsovård och ligger bäst till för de stora arbetsplatserna. Kännedomen om bullerskadorna är bristfällig, både bland arbetsgivare och arbetstagare. Följaktligen har kravet på motåtgärder icke framförts lika energiskt som för vissa andra yrkesrisker. Detta får icke hindra oss att söka genomföra en aktiv profylax, när en sådan är möjlig. Bullerskadan är — även om det ännu icke avspeglas i yrkesskadestatistiken — idag vår utan tvekan vanligaste yrkessjukdom, och som sådan värd större uppmärksamhet än den hittills fått.

aditone
HÖRSEL
GLASÖGON
Sveriges mest sålda
NY MODELL
kostar endast 435:—
Skriftlig garanti. Avbetaln.
Batterier - Tillbehör
AB SVENSK LJUDTEKNIK
MALMÖ S. Förstadsg. 8
HÄLSINGBORG Bollbrog. 12
STOCKHOLM Bryggareg. 1
GÖTEBORG V. Hamng. 13
Sveriges ledande specialföretag i hörteknik

gits även avseende fosterbarnsvården. Tillståndstvång som tidigare förelegat endast för späda barn, föreslås nu för barn upp till 16 år, anmälningsplikt skall gälla även s. k. "vistelsebarn" under 16 år, som tagits emot för minst 4 månader.

Till fosterbarnens fromma har ytterligare bestämmelser utformats. Man understryker nämndens ansvar — även ekonomiska — för att fosterbarn får samma rätt som andra att få utbildning som passar för deras läggning och intellektuella förutsättningar. Dessutom har förbud upptagits att flytta fosterbarn från ena hemmet till det andra — det är de mentala skadeverkningarna av sådana fosterbarnsförflyttningar, som man försöker förhindra. För att ytterligare betona det allmännas ansvar rörande denna kategori innehåller förslaget en bestämmelse, att förmedling av fosterbarn icke får bedrivas utan socialstyrelsens tillstånd.

Nämndens åtgärder kan vara av skiftande slag, det avgörande för valet skall vara vilket som "verksammast främjar den underåriges bästa". Man nämner föreskrifter, hjälpåtgärder, innefattande råd och stöd, man nämner förmaning, varning och övervakning. Vid sidan av sistnämnda begrepp har ställts "särskild tillsyn", som är indicerat särskilt när mera fortlöpande uppsikt över familje- och hemförhållanden krävs.

I "omhändertagande för samhällsvård" ingår nuvarande barnavårdslagens samhällsvård och skyddsuppfostran. Ensamställda och nödställda barn hålls emellertid isär från de övriga grupperna bl. a. genom att samhällsvården i dessa fall lättare upphör, när förhållandena omkring barnet ordnats.

Utredningen understryker betydelsen av att de omhändertagna barnen beredes en lämplig placering, läkarundersökning kan vara rådgivande i enskilda fallet. För alla i samhällsvård omhändertagna föreslås i första hand placering i fosterhem, lämpad institution eller inackordering. Gäller det slutplacering är det alltid fosterhemsplacering, som kommer i fråga.

De kriminellt belastade ungdomarna skall omhändertas med användning av de olika former för ingripande, som står till nämndens förfogande. I detta sammanhang bör påpekas, att ungdomsvårdsskolorna enligt förslaget skall ha två vårdformer: vård *inom* skolan och vård *utom* skolan.

Rent organisatoriskt erbjuder förslagen även en del nyheter. Bl. a. genom vissa reformer beträffande sammansättningen föreslås länsstyrelserna för vissa ärendens behandling få karaktär av förvaltningsdomstolar; socialvårdskonsulenterna överföres till länsstyrelsen.

Nämndens sammansättning föreslås ändrad såtillvida, att de "självskrivna" ledamöterna, eller ledamöter valda ur viss krets av befattningshavare, strykes. Normen skall vara att ledamöter väljas bland män och kvinnor "kända för intresse och förståelse för barn och ungdom". Man förutsätter vidgade kontakter med andra sociala nämnder och befattningshavare, med läkare vid psykisk barn- och ungdomsvård, tjänsteläkare, med ideella föreningar och institutioner. — Ordföranden bör få en ökad befogenhet att handla i nämndens ställe, när så påfordras; sådan befogenhet kan även tilldelas nämndens tjänsteman.

När ett ärende diskuteras, skall enskild person ha rätt att yttra sig inför nämnden — i vissa fall må han även anlita lämpligt biträde, när han hörs av nämnden. Man har även funnit anledning föreslå, att tystnadsplikt skall åvila nämndens ledamöter. Den bestämmelsen föreslås straffsanktionerad.

Till kommittéförslaget har fogats ett flertal särskilda yttranden och reservationer; från många håll har betänkandet efter framläggandet mötts med ganska hård kritik. Det material, som hopbragts, är emellertid imponerande. Den som är intresserad av att sätta sig in i dagens sociala barnavård har här möjligheter att finna en utmärkt uppslagsbok.

HYLLOR
praktiska
konstruktioner
för kontor
arkiv
bibliotek
butiker
laboratorier
privatinredn.
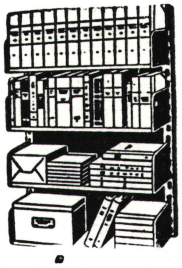
Sparrings
Stockholm Ö
Försäljn.-avd.: Karlavägen 89
Tel. 67 36 50 — 67 76 75